

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87 —

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir.

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara , 17 Kânunsani , 1929

Sayı: 112

Musahabe:

Millet Mektepleri

Türkçeyi okuyup yazmanın adedi pek mahdut bazı insanlara nasip olan bir imtiyaz olduğu zamanlar, bugünkü nesle okadar uzak bir mâzi değildir. Bundan daha yarım asır evvel bile türkçeyi okur yazarlar mahduttu; hele şehirler haricine çıkılınca bu nasipliler parmakla sayılacak dereceye inerdi.

Türkçemizin yayılması için bir taraftan medrese an'anesinin yıkılması lâzım geldiği gibi diğer taraftan da münevverlerde halkçılık temayülünün doğması ve kuvvetlenmesi icap ediyordu.

Medrese nasıl yıkıldı ve halkçılık nasıl doğdu?

Büyük inkılâbımızın tarihi ile alâkadar olan bu hadiselerin tarihini burada yapacak değiliz. Bugün müşahede ettiğimiz me'sut bir hakikatı ifade etmek istiyoruz. Bu hakikat da inkılâbımızın esaslarında mündemiç bulunan halkçılık cereyanının vüs'atla ve kudretle yürümekte bulunmasıdır. Halkın kendi kendisini idare etmesi prensibini tazammüm eden demokrasi, her şeyden evvel halkın tenevvür aleti olan okuma ve yazma ihtiyacının tatminini, yani

ümmilikten kurtulmasını âmirdir. Henüz mevsuk istatistiklerle ümmî vatandaşlarımızın miktarını sıhhatla bilmiyoruz; fakat tahmin etmek güç değildir ki okumak yazmak bilmeyen vatandaşlarımızın kemiyeti de maal'esef küçük denilecek bir rakkam da bulunmuyor.

Bu vaziyette yalnız ilk tahsil ile, yani ilk tahsil yaşında bulunan çocuklarımızın tahsillerini temin ile iktifa edebilir miydik? Yaşıyan nesle geçmiş nesillerin ihmali yüzünden düşen bir çok vazifeler arasında, bir taraftan ilk tahsil mecburiyetini tamamiyle tahakkuk ettirecek tedbirler almak, diğer taraftan da ümmî kalmış vatandaşlarımızı feyz ve nurun aleti olan okuma ve yazma ile teçhiz etmek vazifesi de düşüyor. İşte bundan bir ay evvel talimatnamesi neşrolunan Millet Mektepleri halkçılık vazifesini müdrik olan bu neslin bu maksatla vücuda getirdiği teşkilâttır. Başmuallimliği Büyük Gazimiz tarafından deruhte olunan ve 16 - 40 yaşına kadar her sene

400,000 e yakın ümmî vatandaşımızı kurtaracak bu teşkilâtın halk terbiyesi ve halk neşriyatı ile de takviye edileceğine memnuniyetle muttali oluyoruz.

Halkın ekseriyeti cahil olması itibariyle bu ümmilik mücadelesine şiddetle devam eden memleketlerden biri de Rusyadır. 1920 nüfus tahririnde 117,000,000 ehaliden 54,500,000 kişinin ümmî olduğu anlaşılmıştır. Kezalik Çekoslavakyanın bir kısmında da bu ümmilik felâketi vardır. Muayyen bir teşkilât ve programla her sene bu miktarın okumak ve yazmak bilenler lehine tenkisine çalışılıyor.

Bizde Halk Dersaneleri şeklinde başlamış bulunan ve fakat bu defa 1 kânunusanide daha muayyen bir teşkilât ve programla harekete geçen bu faaliyetin vasatı seviyeyi yükselteceğine hiç şüphe yoktur. Vasatı seviyenin bu yükselişinin millete yeni hamlelerle dolu bir istikbal hazırlayacağı muhakkaktır.

H. M.